

Nr 34.

Af herr **Almer**, om åvägbringande af utredning och förslag i fråga om anläggning af ett nytt hospital och utvidgning af vissa befintliga stutsanstalter för sinnessjuka.

I slutet af föregående och i början af innevarande år ha slutafsynats tvenne nya statens anstalter för sinnessjuka, den ena i Västervik, den andra i Säter, om tillsammans 1,600 platser. En annan dylik anstalt, förlagd till Frösön, har påbörjats. Den kommer att lämna 560 platser. Förra årets Riksdag beslöt att låta uppföra en anstalt för sinnessjuka vid Strängnäs för 800 patienter. I skrifvelse till Kungl. Maj:t har Svenska fattigvårdsförbundet erinrat om behovet af ökad utrymme för sinnessjukas vård, hvilken skrifvelse remitterats till kungl. medicinalstyrelsen, som emellertid ännu ej afgifvit yttrande i ärendet. Det måste medgifvas, att staten redan gjort mycket och är i begrepp att göra ytterligare för sinnessjukvårdens rationella ordnande, men så är också behovet enstående. I december 1911 var antalet exspektanter cirka 3,600. I denna siffra ingå endast de, som genom fullständiga ansökningshandlingar sökt om hospitals- eller asylvård. Här kommer ej till synes en stor del af dem, som vid de olika länens upptagningsanstalter vänta på tur att där intagas. Denna siffra är stundom större än antalet där befintliga platser. Vidare angifva samtliga exspektanslistor tillsammanantagna ej det verkliga behovet, ty just genom att alla platser, där sinnessjuka kunna mottagas till vård, ständigt äro belagda och väntetiden utsträckes årvis, afstår allmänheten, som inser hopplösheten att få in sina sjuka inom rimlig tid, från att göra ansökan om hospitalsvård utom i synnerligen tvingande fall. Den

resignerar och nöjer sig i stället med att vårda sina sjuka i hemmet eller i fattighus, till stor skada åtminstone för alla akuta fall och till stort besvär och men för de sjukas anhöriga och andra deras vårdare. Detta förhållande belyses genom en jämförelse mellan tillgängliga exspektanssiffror och siffror, som angifva antalet i enskilda hus och fattighus vårdade sinnessjuka. Enligt medicinalstyrelsens senaste berättelse om sinnessjukvården i riket uppgår sistnämnda antal till 7,810.

Nu är det långtifrån min mening att önska, att samtliga sinnessjuka skola vårdas å hospital eller asyl. En stor del af dessa kunna helt visst vårdas åtminstone billigare i sina hem eller annorstädes, men det torde framgå af det anförda, att staten ännu har stora skyldigheter att uppfylla gentemot denna klass af olyckliga medmänniskor, i så mycket högre grad olyckliga, som de ej kunna själfva blifva talesmän för sina behof. Det torde häraf vara tydligt, att det är på tiden att staten vidtager åtgärder för uppförande af ytterligare en statens anstalt för sinnessjuka af minst samma storlek som den senast beslutade.

Emellertid måste ju staten se till, att fullgörandet af de berättigade kraf, som i detta hänseende kunna ställas på densamma, kräfva så rimliga kostnader som möjligt. Det är en känd sak, att en dylik anstalt ställer sig billigare i anläggning och drift per patient räknadt, ju större antal sjuka den är afsedd för. Jag har därför tänkt mig att *jämsides med att staten bygger nya hospital*, där sådant befinner behöfligt och lämpligt, det borde tagas i öfvervägande, om inte genom en utvidgning af redan befintliga hospital, behöfliga platser skulle kunna beredas mot mindre pekuniära uppoffringar.

Frågan om hvilka dessa anstalter äro, som skulle härför lämpa sig och i hvilken grad en utvidgning i hvarje fall vore ändamålsenlig, kan endast besvaras efter förutgående utredning. På grund af det ofvan anförda blir min framställning sålunda.

I och för beredandet af ökad antal vårdplatser för sinnessjuka får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte besluta,

att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla dels om utarbetande af förslag till nytt hospital, dels om utredning om och i hvilken utsträckning vissa statens anstalter för sinnessjuka skulle med fördel

kunna utvidgas samt att Kungl. Maj:t tacktes för Riksdagen framlägga det förslag i ämnet, som denna utredning kunde föranleda.

Stockholm den 26 januari 1912.

J. S. Almer.

Nr 35.

Af herr **Asplund**, om ställande af den i 1912 års statsverksproposition beräknade utdelning å statens aktier i Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag till riksbankens disposition att användas till belåning af enskildas fastigheter inom Kiruna och Malmbergets municipalsamhällen.

I december 1909 ingåfvo större delen af fastighetsägarna inom Kiruna och Malmbergets municipalsamhällen en underdånig ansökan att Kungl. Maj:t tacktes medgifva, att samhällena finge för ernående af delaktighet i Konungariket Sveriges stadshypotekskassa antingen bilda en egen stadshypoteksförening eller ock att Västerbottens och Norrbottens stadshypoteksförening måtte åläggas utsträcka sin verksamhet till dessa inom det senare länet belägna samhällen. Ansökningen motiverades sålunda: Samhällena ifråga intoge en särställning, tillkomna som de vore uteslutande på grundval af den grufdrift, som utöfvades vid de närliggande stora malmfälten, och till väsentlig del lämnande bostäder åt den vid gruffälten och järnvägen anställda arbetarebefolkningen. Visserligen vore för samhällena gällande såväl lagen om stadsplan och tomtindelning som byggnads-, brand- och ordningsstadgarne för rikets städer samt hvad i hälso-